

ZÖLDENERGIA TANÁCSADÓ SZOLGÁLAT

GERGELY SÁNDOR DR.

Kutató, Fejlesztő Központ igazgató

MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport

A hazai energiahatékonyság folyamatos növekedését igazolják az elmúlt 35 év adatai, amit az energia igényesség mutatószámának az energiafelhasználás/GDP viszonyszámának csökkenése jellemez.

Hazánkban a legnagyobb tartalék a megújuló energiaforrásokban van, környezetre gyakorolt viszonylag kedvező hatásuk is alátámasztja, azt a törekvést, hogy ennek részarányát alapvetően növeljük, ám annak ma még számos előfeltétele hiányzik. Munkánkban az egyik hiányzó fontos feltételt a zöldenergia tanácsadás rendszerét tárgyaljuk.

Magyarország éghajlati és talajadottságai kiválóak mind a faalapú, mind pedig a lágyszárú energiahordozó növények, valamint a gabona és olajos magvak nagy hozamú termelésére.

Egy országos hatókörű zöldenergia program csak abban az esetben lehet eredményes, ha tartalmazza az atomizálódott zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók tevékenységét támogató ZöldEnergia Tanácsadó Szolgálat (ZETA) létrehozását és eredményes működtetését.

A zöld energia tanácsadó szolgálat a bioenergetikai rendszerrel foglalkozó termelői, szolgáltatói és hasznosítói szféra szakmai felkészítője, tanácsadója. A szolgálat eredményes működésének legfontosabb feltétele a tanácsadó testület magas szintű szakmai felkészültsége, a legújabb tudományos eredmények naprakész, készségszintű ismerete és ezek hatékony továbbadására való képessége.

Egy sikeres országos zöldenergia program feltételezi a fejlesztés anyagi és szellemi összetevőinek adott helyen és adott személynél való koncentrációját, amely nem jöhet létre hatékony közvetítés nélkül. A hatékony zöldenergia hordozó termeléshez szükség van a biológiai, termesztési, betakarítási, ökonómiai és ökológiai feltételek korszerű színvonalú ötvözésére, valamint ezek adott helyszínre való adaptálására.

A ZETA független, nem kereskedelmi érdekű, hanem zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói érdekű tanácsadás, amelyet az EU és az állam támogat.

A ZETA önfelkaroló képessége, működésének második évétől kezdődően fokozatosan alakul ki, ezt segíti majd a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók számára végzendő térítési szolgáltatások egyre kiterjedtebb rendszere.

Alapvető közösségi érdek, hogy a tartósan életképes zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók létét ne veszélyeztessék olyan átmenetinek bizonyuló tényezők, amelyek a bennük megtestesülő vállalkozási tapasztalatot, kultúrát, szellemi és anyagi kapacitásokat veszni hagyják. Ezt a célt egy zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói és hasznosítói csődvédelmi alap létrehozásával és működésével lehet elérni, amely csak visszterhes juttatásokat ad tagjainak.

A ZETA működése kedvező változásokat hoz a zöldenergiahordozó termelőknél, szolgáltatóknál és hasznosítóknál, ami elősegíti az egész magyar vidék fejlődését is.

Kulcsszavak: primer energia, zöldenergia, zöldenergia termelő csoport, zöldenergia klaszter, tanácsadás, műszaki tanácsadás, tanácsadási módszerek, alkuerő, hosszú távú együttműködés, tanácsadás finanszírozási mix, csődvédelmi alap.

1. ZöldEnergia Tanácsadó Szolgálat - ZETA

Kidolgoztuk a zöldenergia termelés, felhasználás, hasznosítás teljeskörű tanácsadási rendszerét, vagyis a ZöldEnergia Tanácsadó Szolgálatot, mozaik nevén a ZETA-t.

A tanácsadás általános jellemzőinek tömör bemutatása után részletesen jellemezzük a ZETA-t.

1.1. A tanácsadás általános jellemzői

A tanácsadás olyan **információ továbbítás**, amely során a legújabb tudományos ismereteket eljuttatják a gyakorlathoz, azok alkalmazása céljából.

A **tanácsadó** magas szinten kvalifikált szakember, aki tudását egy központilag kialakított oktatási rendszer keretében szerzi meg és folyamatos továbbképzéséről is ez az oktatási rendszer hivatott gondoskodni. A tanácsadó felelőssége, hogy a legújabb kutatási eredmények mielőbb eljuthassanak a gyakorlati szakemberekhez.

A tanácsadás fajtái:

Elméleti tanácsadás, amelynek során a tanácsadó szakmai felkészültségével és emberi kapcsolatteremtő képességével hatékonyan segíti elő azt, hogy a gyakorlati szakember szakmai problémáit képes legyen megoldani.

Ez a következő formákban valósulhat meg:

- Szóbeli tájékoztatás, ismeretanyag átadás
- Írásos anyag átadása
- Digitális anyag átadása

Gyakorlati tanácsadás, amelynek során a tanácsadó a gyakorlatban mutatja be a szakembereknek az elméleti tanácsadáson már átadott ismeretek alkalmazását.

A gyakorlati alkalmazás bemutatása megvalósulhat:

- Működő gazdaságban
- Tanulmányúton több gazdaságban
- Kutatóintézetben

2. Zöld energia tanácsadó szolgálat rendszerének jellegzetességei, szakmai sajátosságai

2.1. A zöld energia tanácsadó szolgálat definíciója

A zöld energia tanácsadó szolgálat a **bioenergetikai rendszerrel foglalkozó** termelői szféra szakmai felkészítője, tanácsadója. A szolgálat eredményes működésének legfontosabb feltétele a tanácsadó testület magas szintű szakmai felkészültsége, a legújabb tudományos eredmények naprakész, készségszintű ismerete és ezek hatékony továbbadására való képessége.

2.2. A ZETA létrehozásának indokai

Egy országos hatókörű zöldenergia program csak abban az esetben lehet eredményes, ha tartalmazza az atomizálódott zöldenergiához tartozó termelők és szolgáltatók tevékenységét támogató ZöldEnergia Tanácsadó Szolgálat (ZETA) létrehozását és eredményes működtetését.

A zöldenergia program ugyanis feltételezi a **fejlesztés anyagi és szellemi összetevőinek** adott helyen és adott személynél való **koncentrációját**, amely nem jöhet létre hatékony közvetítés nélkül. A hatékony zöldenergia hordozó termeléshez szükség van a biológiai, termesztési, betakarítási, ökonómiai és ökológiai feltételek korszerű színvonalú ötvözésére, valamint ezek adott helyszínre való adaptálására.

Az itt leírt fejlesztés figyelembe veszi a magyar vállalkozási tanácsadás kezdeteit, a XIX. század végi és XX. század eleji gyakorlatát, támaszkodik a két világháború közötti előzményekre és funkcióváltást véve számításba a közelmúlt tanácsadási fejleményeire is alapoz. Noha a ZETA-hoz hasonló, egy nagy nemzeti program egészét átfogó, holisztikusan szervezett és működő tudásközvetítési rendszer nem működik még az országban. Ez is növeli azok felelősségét, akik ezt a gyakorlatban megvalósítják. Sok indok szól amellett, hogy egy ilyen nagy horderejű **komplex** kormányprogram megvalósításának támogatására ugyancsak a komplexitás számos jegyével rendelkező **tudástranszfer-rendszer** jöjjön létre, amely alapvető módon járulhat hozzá a megvalósítás hosszú távú sikeréhez és a kívánatos önfejlesztő képességek kialakításához.

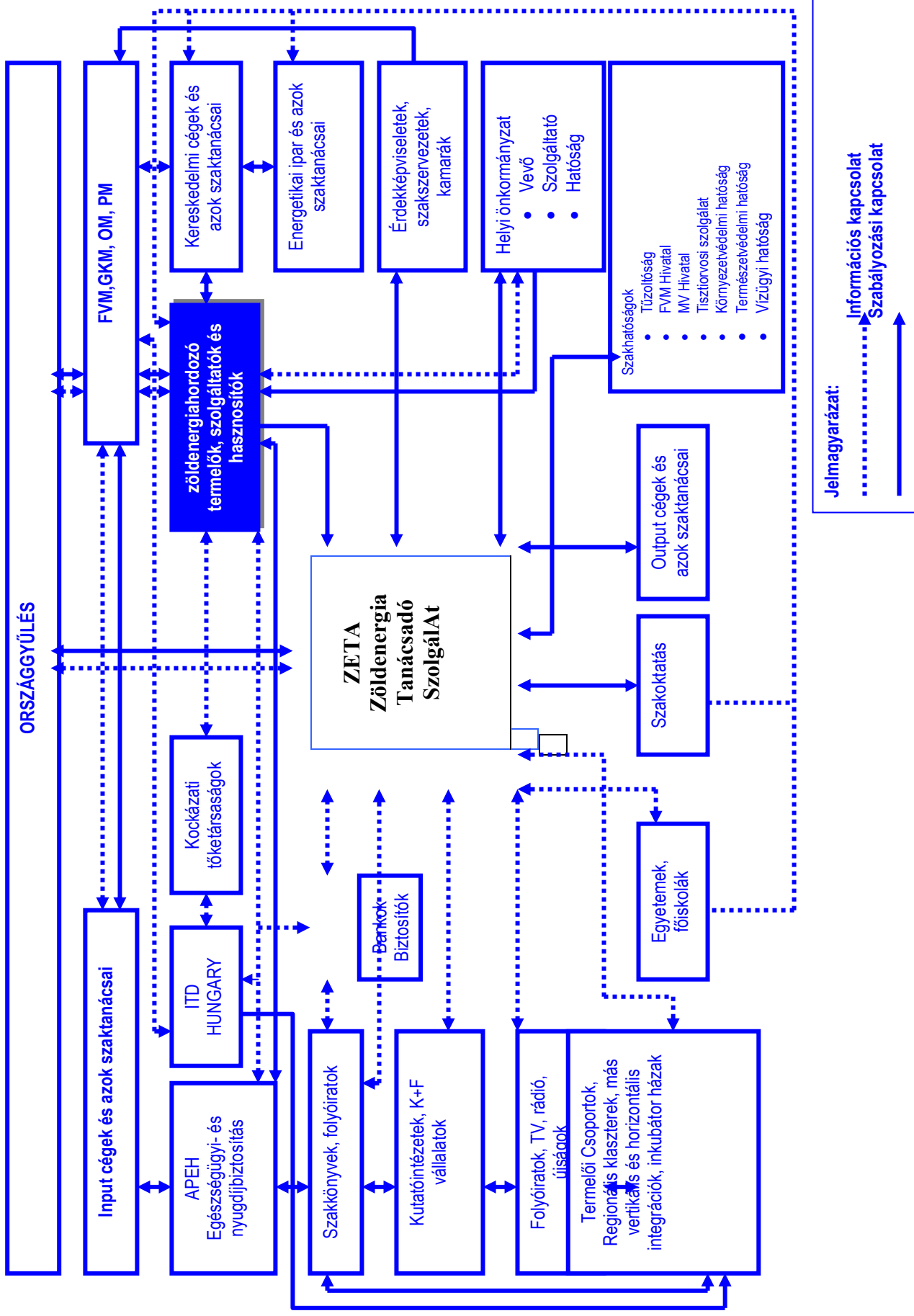
A ZETA konstrukciójának kialakításakor különösen a zöldenergiához tartozó termelésre szakosodott termelői és hatékony termelők, szolgáltatók és hasznosítók információval való kiszolgálását, a szaktanácsadó és a zöldenergiához tartozó termelő, szolgáltató és hasznosító közötti egyenrangú személyi kontaktus fontosságát, valamint a **szaktanácsadónak** csak a zöldenergiához tartozó termelő, szolgáltató érdeke által befolyásolt **függetlenségét** vettük alapul. A ZETA létrehozásában és működésében egyedi az egész vidéki Magyarországra ható területi jelleg, valamint a kormányprogramhoz való szoros kapcsolódás.

A létrehozandó ZETA működési gyakorlatából és a magyar múltból az egyetemek és oktatási intézmények fontos szerepét emeljük ki. Nagyobb mértékben lehet bevonni a vidéki egyetemeket, főiskolákat és a szakoktatást a tanácsadók felkészítésébe, informálásába, a zöldenergiához tartozó termelők által felvetett speciális gondok megoldásába, valamint a másodállásos szaktanácsadásba. Kidolgozott rendszerünk ezt veszi alapul. Egyébként a ZETA semmilyen állam által gyakorolt zöldenergiához tartozó termelők feletti ellenőrzést nem szolgál, hanem éppen ellenkezőleg, arra alkalmas csupán az **államnak**, hogy önmagának **tükröt** tartson. Ugyanis a visszaáramló információkból megtudhatja: mit tett hatékonyan; szolgálja-e a megtett intézkedés a zöldenergiához tartozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók és a nemzet javát. Megállapíthatóvá teszi, hogy vajon a kitűzött célok és az elért eredmények között megvan-e a szükséges egyezés, avagy ez csak újabb beavatkozás révén valósulhat meg.

A zöldenergiához tartozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók információszerzési lehetőségei, információs kapcsolatai döntően befolyásolják gazdasági hatékonyságukat. Ennek jelentőségét érzékeltetendő az itt következő ábrán jelenítettük azt az információs kapcsolati rendszert, amely napjainkban lehetséges.

1. ábra

A magyar zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók információs és szabályozási kapcsolatai

Ha Magyarországon az állam – mint a társadalom meghatalmazottja – kivonul az emberi erőforrás újratermeléséből, akkor modernizációs kudarc vár ránk, hiszen arra nem lehet számítani, hogy az egzisztenciájukban még meg sem erősödött zöldenergiahordozó termelők a független tanácsadásért fizetni lennének képesek és/vagy hajlandóak. Mindezek előrebocsátása mellett arra lehet számítani, hogy **néhány éven belül a ZETA** annyi különleges szolgáltatást fog nyújtani a zöldenergiahordozó termelőknek, hogy abból, valamint az EU-alapokból pályázott és elnyert támogatásokból, egyre csökkenő hazai adópénzből történő **kiegészítés mellett lesz képes fenntartani magát.**

A felújított zöldenergiahordozó termelői tudás és információ pedig lehetőséget ad az energia és energiahordozó import jelentős csökkentésére, persze ha más szervezetek is hatékonyabban működnek és mindenütt a **szolgálat szelleme** lesz úrrá a feudális uralmi és vazallusi szituációk helyén. A ZETA képzési és működési költségeinek fedezetére konkrét javaslatokat fogunk tenni, de itt is megjegyezzük: a legfontosabb célok helyes kijelölése eldönti a források felhasználási sorrendjét is.

2.3. A ZETA küldetése és lényege

A ZETA küldetése: elősegíteni az **eredményes zöldenergiahordozó termelés** kialakítását és a **vidék fejlesztését.**

A ZETA küldetését azáltal lesz képes megvalósítani, hogy a hét statisztikai tervezési régióra kiterjedő működési hatókörű Zöld Energia Tanácsadó Szolgálatot megszervezi, működteteti, zöldenergiahordozó termelés és hasznosítás képzési, továbbképzési, kutatási, tanácsadási alapfeltételeit menedzseli.

A ZETA feladata a tanácsadók kiválasztása, kiképzése, folyamatos továbbképzése is.

A ZETA a zöldenergiahordozó termelők szakmai és üzleti érdekeit szolgálja abból a célból, hogy a társadalmilag elismert és indokolt jövedelmet a tanácsokkal támogatott eredményes tevékenységük által megszerezhessék. A ZETA ennek révén **növeli a vidéki foglalkoztatást és az életszínvonalat, javítja ezáltal az ott élők életminőségét.**

A ZETA fő célja az optimális zöldenergiahordozó termelői jövedelem elérésének hatékony eszközökkel való elősegítése.

A ZETA független tanácsadó szervezet, amelynek legfőbb érdeke zöldenergiahordozó termelők jövedelmének növelése, aminek következtében növekszik a vidéki lakosság jövedelme is.

A ZETA zöldenergiahordozó termelők számára alapfokú, általános gazdálkodási tanácsadást végez, valamint speciális termesztési, termelési, betakarítási, szállítási, hasznosítási szaktanácsokat szolgáltat.

A ZETA által nyújtott tanácsadás a vidéki régiókban működő zöldenergiahordozó termelők számára termelői érdekű tanácsadást jelent, amely vivőanyag nélküli tanácsadás, és mindig az adott zöldenergiahordozó termelő számára, **adott helyen, adott célra a legmegfelelőbb megoldást ajánlja.**

A ZETA piacorientált közvetlen és helyszínre alkalmazott tanácsot nyújt a zöldenergiahordozó termelőknek.

A ZETA a magyar vidék fejlesztésében, a falu népesség megtartó ereje növelésében úgy kíván szellemi erő szervező szerepet vállalni, hogy hatékonyan támogatja a tudáskészlet átépítést.

Csak a tudományos eredményekkel megalapozott tanácsadás lehet eredményes, ezért a ZETA kizárólag a gyakorlatban kipróbált, más területeken már bevált, a helyi viszonyokra alkalmazott eljárásokat, módszereket kíván ajánlani a zöldenergiahordozó termelőknek, a szolgáltatóknak, a hasznosítóknak, a kutatási-, oktatási intézményeknek és a különböző szintű

önkormányzatoknak.. Ennek érdekében a ZETA bemutató vállalkozásokat szervez a legjobb gyakorlat mielőbbi elterjesztése érdekében.

A ZETA konkrét, helyszíni segítséget nyújt a zöldenergiához tartozó termelők számára a tevékenységük alapvonalait meghatározó tervezésben.

A ZETA konkrét segítséget nyújt a fejlesztési források feltárásához.

A ZETA elősegíti a zöldenergiához tartozó termelők, szolgáltatók, hasznosítók pénzügyi, eszközbeli, személyi, tudás-információs feltételeinek összehangolását, vállalkozási és szakmai tanácsokkal.

A ZETA szerepet vállal a zöldenergiához tartozó termelők kezdeményezéseinek kelesztésében és felkarolásában.

A ZETA feladatait a zöldenergiához tartozó termelők, a szolgáltatók, a hasznosítók érdekvédelmi szervezeteivel összefogva kívánja megoldani.

A ZETA feladatának tekinti azt, hogy elősegítse a nemzeti zöldenergia program horizontális és vertikális integrációinak létrejöttét és hosszabb távon eredményes működését, mert ezek nélkül a programban résztvevők nem lesznek képesek megállni helyüket az egyre élesedő versennyel jellemezhető globalizálódó gazdaságban.

A ZETA elősegíti a vidéki régiókban, az Európai Unióban fontos szerepet betöltő, de már nálunk is gyökeret eresztett **termelői csoportok**, regionális **klaszterek**, megszervezését, és támogatja ezek hatékony működését.

A ZETA újdonsága abban nyilvánul meg, hogy minden létező és minden a jövőben létrehozandó zöldenergiához tartozó termelő tevékenység működési feltételeinek kialakításában, az eredményes működés fenntartásában, az **inputok** beszerzésében éppúgy konkrét tanácsadó szerepet vállal, mint az **outputok minél kedvezőbb árú** és feltételű értékesítésében. Tekintettel arra, hogy fejlett piaci viszonyok között a nagybani beszerzésnek és értékesítésnek alapvető a szerepe a zöldenergiához tartozó termelők eredményes és hosszú távú működésében; ezért ennek a tényezőnek a szellemi-információs-oktatási támogatása semmivel sem pótolható előnyöket jelenthet a magyar vidéki térségeknek. A ZETA alapvetően újszerű abban is, hogy kizárólag zöldenergiához tartozó termelők érdekeit szolgál.

A ZETA mind a beszerzési, mind az értékesítési cégek által nyújtott önérdékű eladási, vagy vételi piacok jelenségeit figyeli, monitorozza, értékeli, és az így létrejött információkat továbbítja a zöldenergiához tartozó termelőknek. Ehhez járul a termelési, szolgáltatási folyamattal, és annak eredményes végzéséhez szükséges ismeretekkel kapcsolatos **információgyűjtési, szelektálási és transzferálási tevékenység**. Ezen a téren is versenyképességi faktor az, hogy a zöldenergiához tartozó termelők képesek-e felismerni a műszaki-, termék-, marketingfejlesztési területen bekövetkező változásokat és megkapják-e az alkalmazkodáshoz szükséges szellemi támogatást.

A ZETA-nak az is feladata, hogy generálja azokat a **tartós erőgyesítési**, vagy, ha az a hatékonyabb, akkor az alkalmi összefogási kezdeményezéseket, amelyek nélkül a zöldenergiához tartozó termelők nem lehetnek képesek a tartósan eredményes gazdálkodásra, működésre. Ilyen összefogások lehetnek a zöldenergiához tartozó termelők által létrehozandó termelői csoportok és a klaszterek, amelyekkel a későbbiekben részletesen foglalkozunk.

2.4. A ZETA működésének alapelvei

A ZETA

Nem a saját, hanem a **zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók javát keresi.**

Nem rendelkezik külön érdekekkel, érdekei egybeesnek a zöldenergiahordozó termelők szolgáltatók és hasznosítók érdekével.

Közvetlen személyes **kapcsolatot** alakít ki a zöldenergiahordozó termelőkkel, szolgáltatókkal és hasznosítókkal, valamint a különböző szintű **önkormányzatokkal.**

Nemcsak arra hívja fel a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók figyelmét, amit meg kell tenniük, hanem az elszalasztott lehetőségeket is bemutatja.

Arra törekszik, hogy a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók, hasznosítók minél kevesebb hátrányt szenvedjenek el a velük üzleti kapcsolatba kerülő nagyvállalkozásokhoz képest. Ezen a téren is segíti az információk áramlását, hogy a tartós érdekek kerüljenek a döntések homlokterébe.

A változó piaci viszonyok között stabil személyi kapcsolatot kíván létesíteni a zöldenergiahordozó termelőkkel, a szolgáltatókkal, hasznosítókkal az oktatási-, kutatási intézményekkel és vállalkozásokkal, a helyi önkormányzati vezetőkkel, valamint a regionális és megyei vezetőkkel.

A ZETA a zöldenergiahordozó termelési, hasznosítási **stratégiai célokat** kívánja összhangba hozni a helyi lehetőségekkel.

A zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók, valamint a település, a kistérség és a régió szerves egységének kialakulását kívánja szolgálni.

Biztosítja a ZETA vezetői és tanácsadói teljes immunitását. A szabályszegés következményei: eltávolítás a szervezettől, újságban megjelenik a jogviszony megszüntetésének ténye.

A ZETA-nak a legjobb szolgálatot kell nyújtania a legkisebb partnereknek is.

2.5. A Zöld Energia Tanácsadó Szolgálat1 jelentősége

A ZöldEnergia Tanácsadó Szolgálat jelentősége a következő tényezőkben fogalmazható meg:

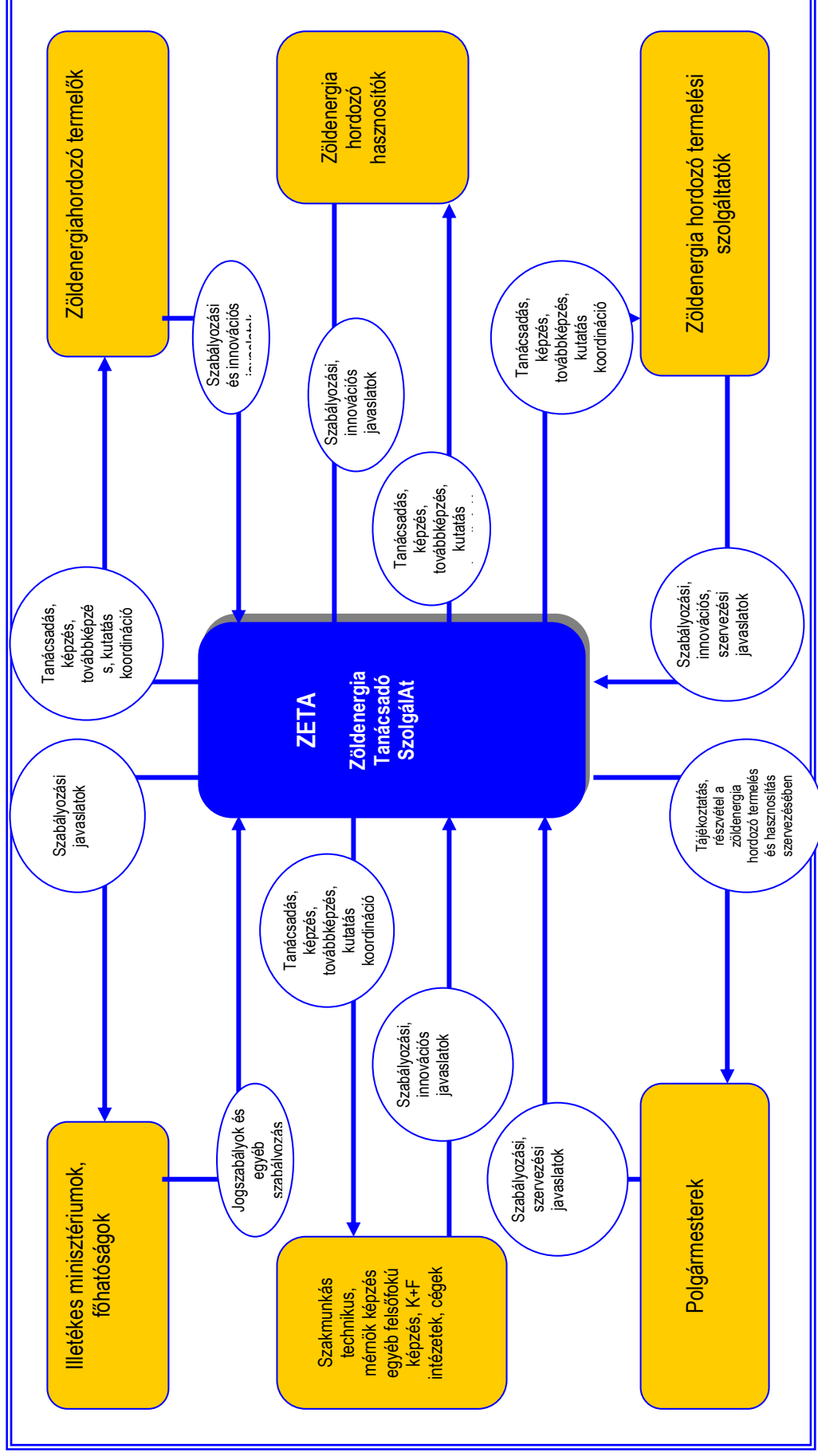
- olyan energiaforrások kiaknázásával foglalkozik, amelyek **megújuló energiát** biztosítanak
- megnöveli a **vidékfejlesztés** lehetőségeit akkor, amikor a kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodóknak egyre nehezebb a megélhetése
- **hosszú távon fenntartható**, új földhasznosítási lehetőséghez nyújt segítséget, amelynek eszköz és tudás készlete sok hasonlóságot mutat az addig folytatott tevékenységhez

2.6. A ZETA célcsoportjai

A következő ábra mutatja be a ZETA működésének célcsoportjait. A **hat célcsoport** közül a zöldenergiahordozó termelők és a településeket vezető polgármesterek jelentik a ZETA tevékenységének gerincét. Azonban a zöldenergiahordozó termelés és hasznosítás többi célcsoportja is fontos, hiszen az ide tartozó zöldenergiahordozó termelési szolgáltatók, a hasznosítók, a képzés és kutatás intézményei, a kistérségi, megyei, regionális és országos irányító szervek nélkül nem lehet eredményes a ZETA arra irányuló tevékenysége, hogy a nemzeti zöldenergia program hatékonyan működjön.

2. ábra

A Zöldenergia Tanácsadó Szolgálat (ZETA) tevékenysége és célcsoportjai

Forrás: saját szerkesztés

2.7. A ZETA-val együttműködő szervezetek

A ZETA eredményes tevékenységének egyik fontos feltétele, hogy a zöldenergiahordozó termelésben és hasznosításban annak fejlesztésében szerepet vállaló minden formációval gyümölcsöző, a kölcsönös előnyökön alapuló kapcsolatban legyen. Mégpedig a nálunk sajnos szokatlan, ám a legtöbb eredménnyel kecsegtető **egyenlő jogú partneri viszony** keretein belül megvalósuló együttműködésben kell kiaknázni a lehetőségeket. A ZETA tevékenységének összetett voltát bizonyítja a következő ábra, amelyen bemutatjuk az együttműködő szervezeteket.

3. ábra

A ZETA-al együttműködő szervezetek

- Önkormányzatok
- Minisztériumok, főhatóságok
- A terület- és vidékfejlesztés intézményei
- Pénzügyintézetek
- Technológiai inkubátorházak
- Klaszterek
- Regionális innovációs transzferközpontok
- Kamarák
- Érdekképviselések
- Szakmai szervezetek
- Kutató-fejlesztő intézetek
- Szakmunkásképzők
- Felsőfokú oktatási intézmények
- Beszállítói partnerek
- Üzleti angyalok
- Kockázati tőketársaságok
- Régió Fejlesztési Ügynökségek
- Kistérség Fejlesztési Irodák
- Civil szervezetek

2.8. Atomizált zöldenergia hordozó termelők és az összefogás szükségessége

Ma a magyar gazdaságot és a magyar mezőgazdaságot is az jellemzi, hogy még nem jöttek létre a **modern kapitalizmusra** jellemző **horizontális és vertikális integrációk**, amelyek nélkül pedig tartósan eredményes működés nem lehetséges. Vizsgáljuk meg kinek az érdeke ennek az állapotnak a fenntartása. Első ránézésre szembejön, hogy a zöldenergia hordozó termelők számára input feltételeket szállítóknak érdekében áll ennek az állapotnak a tartósítása, hiszen így a zöldenergia hordozó termelők képtelenek kiaknázni a **nagybani beszerzés** 10-20%-os árelőnyét. Felületesen szemlélve érdeke lehet a zöldenergia hordozó termelők termékeit vásárló hasznosítóknak, hiszen erőegyesítés nélkül képtelenek a zöldenergia hordozó termelők a **kritikus árutömeget piacra** vinni és ezzel megfelelő alkupozíciót elérni. Vagyis ezen az oldalon is mintegy 10–20%-os árvesztés érheti őket. Más a helyzet akkor, ha a zöldenergia hordozó termelők összefogva nagyvállalati beszállítóként tevékenykednek, hiszen ebben az esetben a nagyvállalatnak az az elemi érdeke,

hogy kapcsolatuk tartós legyen. Ez pedig nem létezhet csak akkor, ha **mindkét fél számára méltányos feltételekben** állapotodnak meg. Csak az **egyensúlyban levő rendszerek** működhetnek tartósan hatékony módon. Ezt a nagyvállalati érdeket az is motiválja, hogy a zöldenergia hordozó termelők összefogás nélkül képtelenek a szükséges éves zöldenergia hordozó beszállításra ill. az egyre élesedő versenyben nélkülözhetetlen folyamatos technikai korszerűsítésre. Vagyis hosszabb távon a nagyvállalat a regionális klaszter létrejöttében, eredményes működésében érdekelt.

A zöldenergia hordozó termelők atomizált állapotának fenntartásában minden tekintetben ellenérdekelt az állam, hiszen az atomizált állapot csökkenti a versenyképességet, a hatékonyságot, s ezzel együtt a jövedelmezőséget, vagyis adókiesést jelent az állam számára, miközben ezek az állapotok kedvezőtlen hatással vannak a foglalkoztatásra is, vagyis növekszik az állam szociális terhe.

Teljes mértékben ellenérdekelt a zöldenergia hordozó termelők atomizált létében az egész árugazdaság főszereplője a **fogyasztó**, ugyanis ennek az állapotnak következménye a drágább hő, ill. elektromos áram szolgáltatás.

Sok gond származik abból, hogy a kapitalizmussal kapcsolatos **magyar közfelfogás** megrekedt a 19. századi szinten, vagyis túlzottan nagy jelentőséget tulajdonít a siker elérésében a vállalkozó egyén szerepének, majdhogynem kizárólagossá teszi azt. Pedig a 20. század második felétől kezdve a fejlett kapitalizmust egyre inkább az jellemzi, hogy minden szinten kiaknázza az erőegyesítés, az összefogás, a hálózati működés előnyeit. Ez nem jelenti azt, hogy ma már nincs fontos szerepe a vállalkozó tehetségének, ambíciójának, mentalitásának, vagy akár a hetedik érzékének. De a fejlett országokban már mindenütt rájöttek arra, hogy még a nagyvállalatoknak is össze kell fogniuk, nemhogy a kisebbeknek. Ezt a jól felfogott vállalati érdek mellett a globális verseny is kikényszeríti. Ki hitte volna 30-50 évvel ezelőtt, hogy azonos piacon versenyző autóipari óriáscégek együtt fejlesztenek ki, sőt együtt is gyártanak autótípusokat. Szerencsére ma már erre tudunk hazai példát is hozni, hiszen az esztergomi Suzuki gyárban fogják gyártani a Sedici típusú városi terepjárót, amelyet a Fiattal összefogva fejlesztettek ki. A csehországi Kolinban egyetlen gyárban három világmárka (a Peugeot, a Citroen és a Toyota) azonos paraméterekkel jellemezhető kocsitípusát gyártják – persze más-más néven.

Ha a globális piacon egymásnak feszülő versenytársak a gazdaságossági kényszernek engedve képesek ilyen együttműködésre, akkor vajon Magyarországon ez miért nem megy. Miért ilyen bizalmatlanok a hazai vállalkozók? Honnan ez az összefogást kizáró mélységes gyanakvás? Miért nem látják be a hazai vállalkozók azt, hogy erőegyesítés nélkül képtelenség tartós fejlődést felmutatni? Vagy ha mégis nagy nehezen összefognak, miért engedik oly gyakran, hogy az általuk kinevezett és fizetett menedzsment a fejükre nőjön, és csak a saját egyéni érdekeit hajszolja? Miért nem alakult ki a **kölcsönös ellenőrzésen alapuló összefogás** kultúrája? Lehetne persze történeti okokat felhozni, de ezzel semmire nem megyünk.

Az összefogásra való képtelenség, illetve a valódi erőegyesítés elmaradásából eredő gondok a magyar mezőgazdaság egyik legígéretesebb ágazata, a zöldenergiához hordozó termelés lehetőségeit is tönkretelheti.

Ez az ágazat világszerte az egyike azoknak, amelyek a legnagyobb fejlődési tartalékkal rendelkeznek. Hiszen egyre fontosabb az egészséges környezet, s ennek egyik sarokköve éppen a környezetet kevésbé terhelő energiahordozók előállítására és használatára. A több évtizedes világszerte folyó folyamat arra engednek következtetni, hogy zöldenergiához hordozó termelés tartósan jelentős árbevételt, illetve nyereséget hozhat a termelőnek. De nem a jelenlegi szélsőségesen atomizálódott termelés mellett, mert ha így marad minden, akkor a forgalmazás és az értékesítés is atomizálódott lesz és akkor, rövidtávon lehet, hogy mindenki jól jár, kivéve a termelőt. Hosszú távon azonban mindenki rosszul fog járni, mert a tartós,

nyereséges termelés szervezeti feltételei nem jönnek létre, aminek az lesz a következménye, hogy végül a végső fogyasztó is rosszul jár. Nem kap ugyanis hazai forrásból kedvező árú energiát kellő biztonsággal. Ugyanis az energetika az egyik leginkább biztonság érzékeny gazdasági ágazat. És ez a biztonság igény az alapanyag ellátásnál kezdődik.

A zöldenergiához termelőknek össze kell fogniuk ahhoz, hogy kialakítsák a kellő **alkuereőt**, hogy létrehozzák a gépesítés területi feltételeit, hogy részesülhessenek a közös beszerzés és értékesítés többlet hasznából. Ehhez Termelői Csoportokat kell létrehozniuk. De ez nem elegendő, mert míg nem jönnek létre az egyes Termelői Csoportok összefogása révén azok regionális szervezetei, s amíg ezek nem hozzák létre országos értékesítő és beszerző szervezeteiket, addig nem lesznek egyenlő partnerei a Magyarországon működő nagy energetikai cégeknek. Amíg nem egy-két cég tárgyal a magyar zöldenergiához termelők megbízásából a különböző energetikai multikkal, addig folytatódni fog a hazai termelők piacvesztése és tönkremenése.

Ha ki akarjuk aknázni az EU-csatlakozás adta lehetőségeket ezen a téren, akkor legkésőbb 2007-ben létre kell hozni **egy-két országos Termelői Csoport központot**, melynek a termelői érdeken kívül semmilyen külön érdeke nem lesz, nem lehet. Ennek pedig a garanciája az, hogy maguk a magyar zöldenergiához termelő gazdák hozzák létre, irányítják és ellenőrzik a Termelői Csoport központok vezetőit. Ez az erőegyesítés az egyik legfontosabb feltétele annak, hogy a magyar zöldenergiához termelés és hazai felhasználás megközelítse a hazai lehetőségeket, mégpedig néhány éven belül. Hiszen az EU-n belül ez az a mezőgazdasági termékcsoporthoz – a zöldség-gyümölcs mellett –, amelynek termelését és forgalmazását semmilyen kvóta nem korlátozza.

Azután hamarosan még tovább kell lépni, mert a nemzeti Termelői Csoportok társulása révén az EU Termelői Csoport társulásait is létre kell hozni, amelyek a globális piacon biztosítják erőegyesítés révén a versenyképesség egyik legfontosabb feltételét.

A ZETA egyik legfontosabb feladata, hogy felismertesse a zöldenergiához termelőkkel az összefogás szükségességét és elengedhetetlen voltát. De ezen túl az is feladata, hogy konkrét szervező tevékenységet is kifejtse az összefogás mielőbbi létrejöttét segítően.

2.9. A tudás átalakítása és a tevékenység erkölcsi elismerése

Az előttünk álló nemzeti modernizáció nem valósítható meg a **tudás átépítése** nélkül. Mivel minden először a gondolkodásban, vagyis a tudás és emóció által formált és befolyásolt fantáziában megy végbe, ezért először a tudáskészletet és a mentalitást kell átformálni. Csak így leszünk képesek a másképp való cselekvésre.

A tudással és információval kitágított valóság, a tulajdonos felelősségével és örömeivel folytatott zöldenergia hordozó termelés, kereskedelem évtizeden belül lehetővé teheti **Magyarországnak, hogy energia importja 10-15%-al csökkenjen**, miközben ennek révén is növeli a hazai foglalkoztatást. Erre a kitartó akarattal, egyre több piaci és termelési ismerettel rendelkező zöldenergia hordozó termelő vállalkozók, a hasznosítók, az oktatás, képzés és a kutatás, fejlesztés intézményei, az önkormányzatok, az erősödő civil társadalom és a hatékony állam együttműködése ad jobb esélyt.

Ebben a szorgalom és tudásdúsabb jövőben lesz fontos szerepe a modern, zöldenergia hordozó termelői érdeket szolgáló tanácsadásnak. Ezt a jövőt kívánja szolgálni az ZETA.

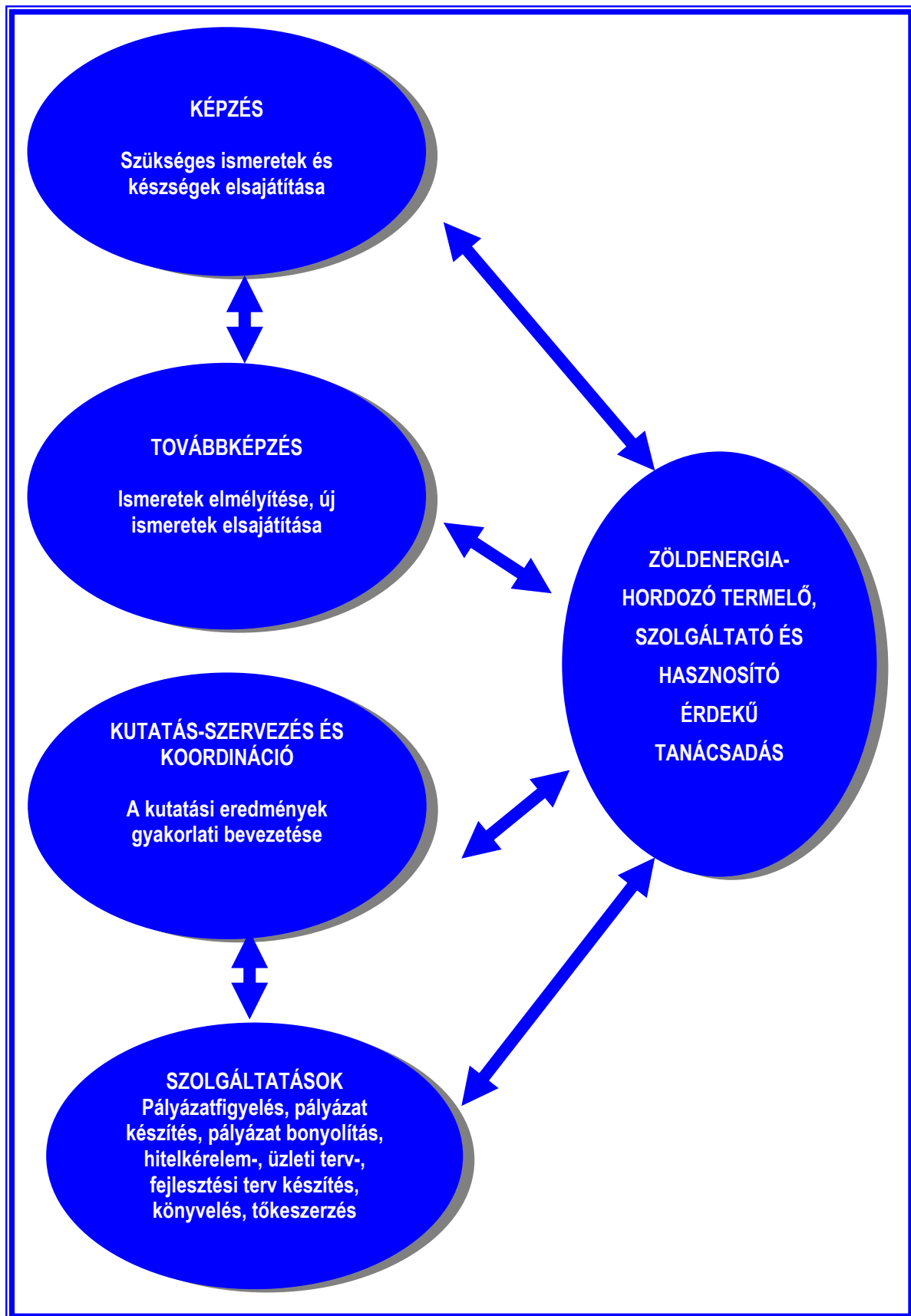
A zöldenergia hordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók tevékenysége egyre nagyobb fontosságú lesz a magyar gazdaságban és még ennél is nagyobb a szerepük a vidéki térségekben lakók foglalkoztatásában. Ha ennek ellenére az indokoltnál kevesebb alkalommal kerülnek a **közérdeklődés homlokterébe**, az csökkenteni fogja önbecsülésüket, ronthatja

önértékelésüket. Ennek a helyzetnek a megváltoztatására kitüntetések, elismeréseket kell alapítani. Ilyen lehet az „Év zöldenergia termelője” cím adományozása, országos, régió, kistérség, település szintjén, amelyhez jól szervezett publicitást kell társítani. A címre jogosult kiválasztásának előre közölt nyilvános feltételek alapján kell történnie, amelyben a zöldenergia hordozó termelő, gazdálkodásának biztonsága, jövedelmezősége, növekedési potenciálja és újító képessége a mérvadó; a mindennekfelett fontos üzleti és emberi tisztesség mellett.

Mindezekon kívül a **helyi, a megyei, regionális és országos médiában** is sokkal több híradás kellene a zöldenergia hordozó termelőkről, szolgáltatókról és hasznosítókról. Köztudott, hogy a média figyelmének felkeltése külön tevékenységi kört képez a modern korban. Ha lesz szervezet, amely ehhez a legtöbb naprakész információval rendelkezik, akkor ez a ZETA lesz.

2.10. A ZETA funkciói és tevékenysége

A következő ábrán jelenítettük meg a ZETA legfontosabb funkcióit, amelyek ellátásával alapvető módon járulhat hozzá a **zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók versenyképességének javításához**.

Az előző ábrától eltérő szempontok alapján és részletesebben mutatjuk be a ZETA tevékenységeinek skáláját a következő ábrán.

5. ábra

A ZETA legfontosabb tevékenységei

- Tanácsadás
 - zöldenergiahordozó termelői
 - zöldenergiahordozó termelési szolgáltatói
 - zöldenergiahordozó hasznosítói
 - oktatási-, képzési-,K+F intézményi
 - önkormányzati
 - műszaki
- Cégalapítás
 - cél, termék, versenyanalízis
 - jogi forma
 - finanszírozás
 - első üzleti terv
- Fejlesztés
- Cégstratégia
- Cégvezetés
- Eseti szaktanácsadás
- Termelői Csoportok kezdeményezése, szervezési tanácsadás
- Zöldenergiahordozó termelőktől származó információk gyűjtése, feldolgozása, továbbítása a kormánynak
- Javaslatok a szabályozók változtatására
- Képzés
- Továbbképzés
- Zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói szoftver-menedzsment
- Kutatási együttműködések szervezése
- Klaszter szervezés
- Szolgáltatások egyedi igény szerint
- Térítéssel szolgáltatások
 - cégstratégia
 - beruházási előkészítő tanulmány
 - forrásszerzés (kockázati tőke)
 - pályázatírás, -készítés, -követés
 - hitelkérelem készítés
 - könyvelés
- Válságkezelés
- Felszámolás, értékmentés

A ZETA megállapítja a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók felkészültségét, felméri ismeret és tudás hiányait (vállalkozói-, termelési-, piaci-, marketingismeretek), ezek pótlására javaslatot dolgoz ki, annak megvalósítását szervezi a termelővel, szolgáltatóval együtt.

A ZETA a többségében zöldenergiahordozó termelőkből, szolgáltatókból és hasznosítókból álló **tanácsadási bizottságok** bevonásával kidolgozza a tanácsadók minősítési, valamint képzési, továbbképzési rendszerét, azt nyilvánosságra hozza és alkalmazza

A fentebb leírt feladatok megvalósítása közben a zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozások és vállalkozók valamint a Termelői Csoport különböző élethelyzeteihez kell igazodnia a ZETA tevékenységének. A ZETA-nak minden helyzetben segítenie kell őket munkájuk hatékonyabb végzéséhez. Ahogyan azt a következő ábrán bemutatjuk más a teendő az alapítás, a működés, a növekedés, a válság és a megszűnés idején.

6. ábra

A ZETA feladatai a zöldenergia hordozó termelők, a szolgáltatók, a hasznosítók és a Termelői Csoportok különböző helyzeteiben

2.11. Kutatás a ZETA hatékonyságának növelésére

Minden tartósan eredményes gazdasági tevékenység alapfeltétele a **jobb módszerek és eljárások** folyamatos **kutatása**. A ZETA sem nélkülözheti ezt a tevékenységet. A következőkben megjelöljük a legfontosabb kutatási területeket.

Az OECD országok, de különösen Ausztria, Dánia, Hollandia, Németország, Svédország tanácsadási, zöldenergiahordozó termelési gyakorlatának és az ezzel kapcsolatos terveknek a tanulmányozása; konklúziók, ajánlások a lehetséges adaptációkra.

A mindenkori hazai szaktanácsadás és tanácsadás módszereinek feltárása, ebből az eredmények átvétele.

A **hazai és külhoni tapasztalatok** alapján készített javaslatok szintézise, majd ennek alapján kidolgozni a szervezet, a képzés, továbbképzés és működés továbbfejlesztésére vonatkozó ajánlásokat.

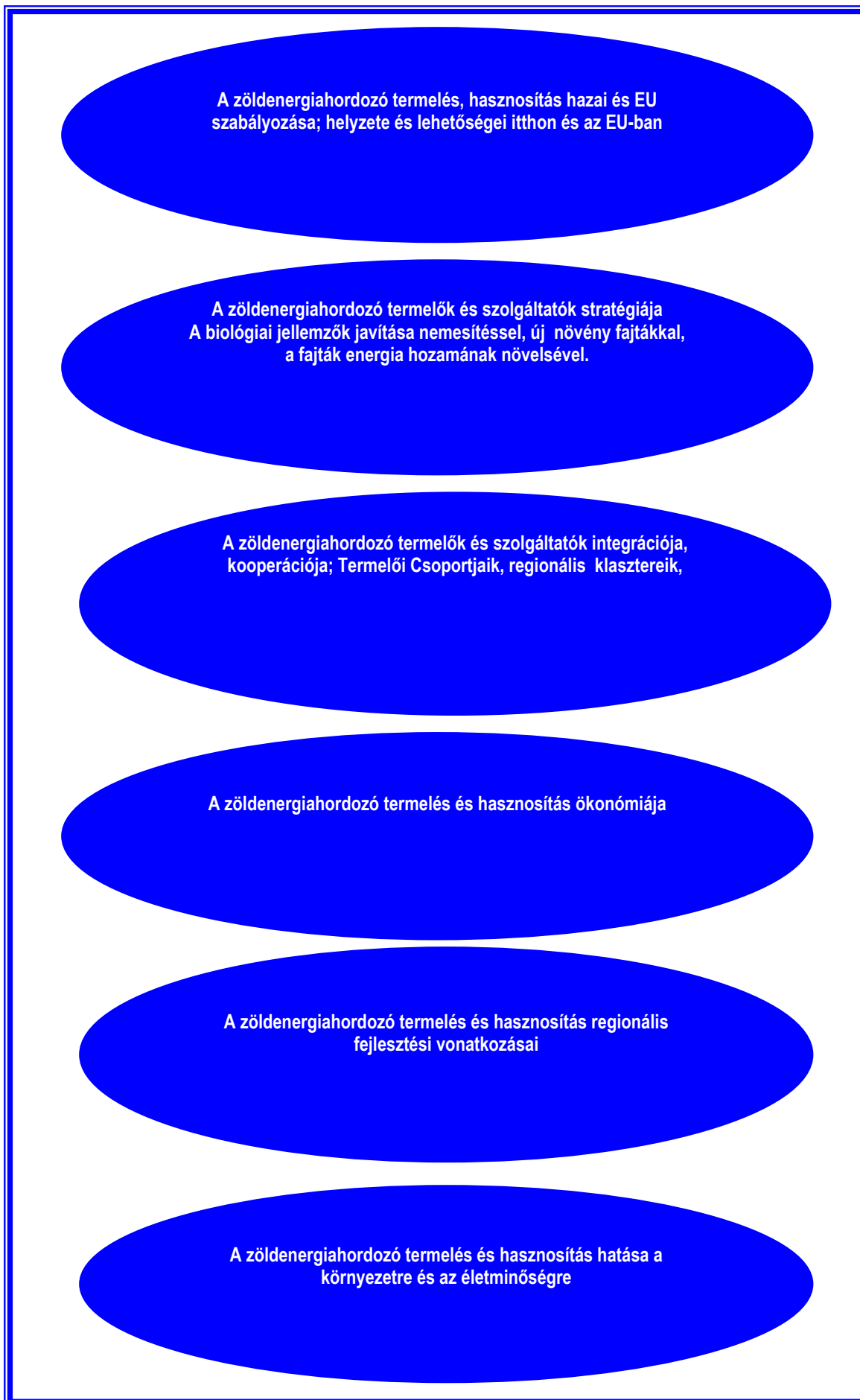
Folyamatosan kutatni és gyűjteni szükséges a fejlett országok, valamint a hazaiak által alkalmazott új vállalászási tanácsadási módszereket. Ezekből a saját rendszerbe integrálható elemek átvétele, alkalmazása a feladat.

Javaslatokat kidolgozni egyrészt a ZETA, másrészt a szakmunkásképző intézetek, a szakközépiskolák, főiskolák és egyetemek, kutatóintézetek, K+F vállalkozások, a termelési input gyártók, az output vevők, zöldenergiahordozó termelési szolgáltatók, a zöldenergiahordozó termelők, a regionális klaszterek, leghatékonyabb együttműködésére. A felsorolt speciális tudáshordozó és átadó intézmények tanárai, ill. munkatársai kis költséggel juttathatók el a zöldenergiahordozó termelőkhez és zöldenergiahordozó termelési szolgáltatókhoz mert ezt a ZETA szervező tevékenysége lehetővé teszi. Ugyanakkor a zöldenergiahordozó termelők, zöldenergiahordozó termelési szolgáltatók is a legkisebb költséggel és időráfordítással képesek ezeket az iskolákat elérni és ott az új ismereteket tanfolyamokon, bemutatókon elsajátítani. Azt tartjuk természetesnek, ha az oktatók tanácsot is adnak és a tanácsadók oktatnak is. Így a kutatási eredmények mielőbbi alkalmazásához fűződő nemzeti érdek és a gyakorlati megvalósulás párhuzamosan érvényesülhet. Az oktatás számára a tanácsadás azt eredményezheti, hogy a kutatási eredmények gyorsabban kerülnek bevezetésre a gyakorlatban. Haszna ennek kettős: növekszik a zöldenergiahordozó termelők, zöldenergiahordozó termelési szolgáltatók jövedelme és az iskoláké is.

Kutatni szükséges az egyik legbonyolultabb területet; a **szaktanácsadás hatékonyságának** mérését lehetővé tevő módszereket. Számításba véve azt, hogy az objektív hatásmérés meglehetősen bonyolult, ám korántsem megoldhatatlan feladat.

Indokolt kutatni a szakoktatás, kutatás, szaktanácsadás együttes hatékonyságának növelésére szolgáló módszereket és a finanszírozás korszerű formáit adaptálni.

Az itt következő ábrán összefoglaltuk a ZETA által végzendő illetve összehangolandó kutatások legfontosabb területeit.

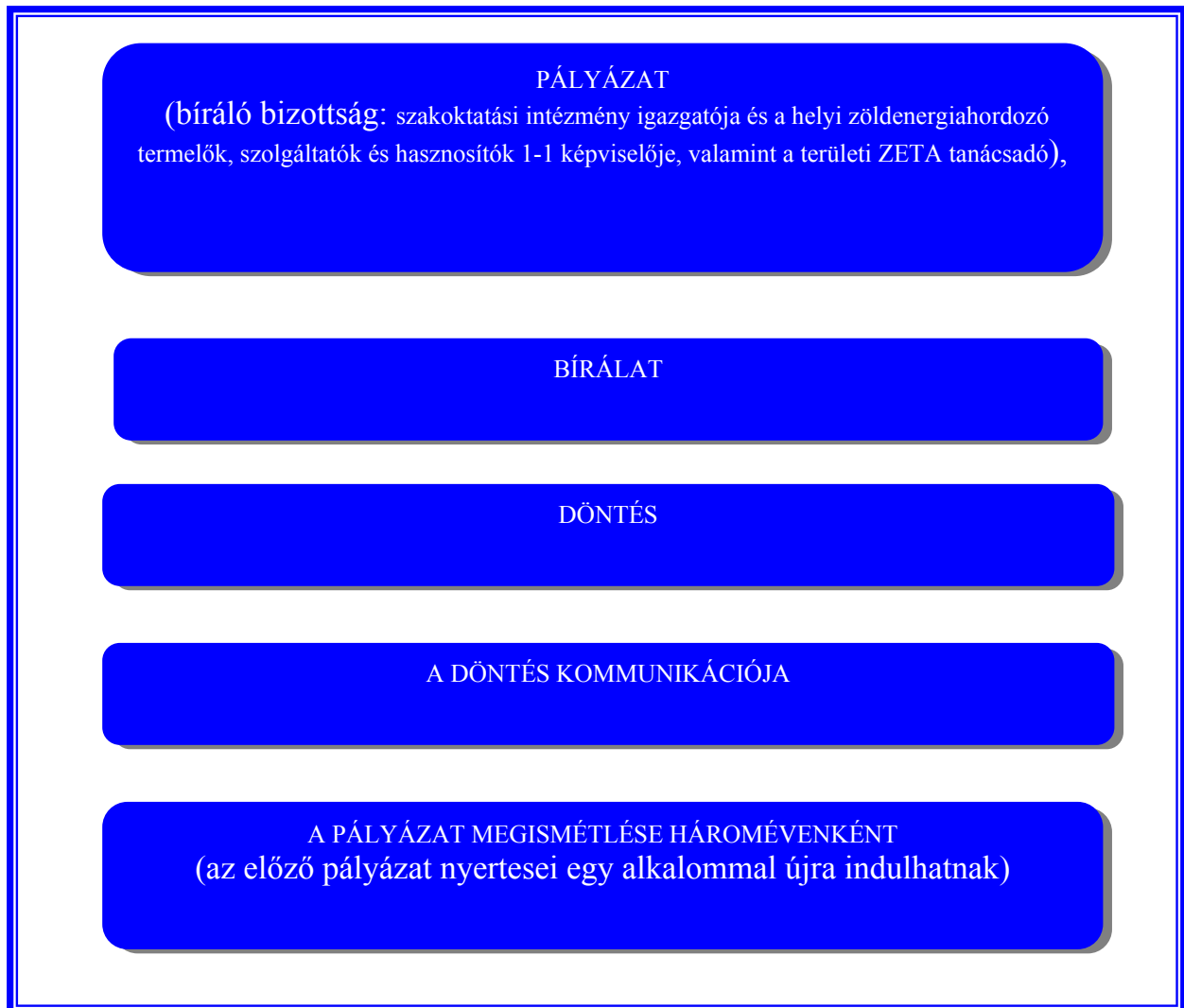
2.12. A gyakorlati oktató és a bemutató vállalkozások kiválasztása, feladatai

Mivel a kényszerű történelmi okú megszakítottság miatt a ma élő aktív korú magyar állampolgárok tudáskészlete többnyire még nem felel meg a piaci követelményeknek, ezért főként **jogi-, adó-, pénzügyi-, marketing- és üzleti tervkészítési** ismeretek pótlása indokolt a zöldenergiához termelők, szolgáltatók és hasznosítók körében .

A szakmai ismeretek közül a **szakosodáshoz szükséges tudás**, a minőségbiztosítás, valamint az gazdaságossági-környezetvédelmi ismeretanyag szorul pótlásra, ill. alapos kiegészítésre. Az iskolarendszerű képzésben mindenekelőtt a praktikus készségek elsajátítására és a hibátlan alkalmazás begyakoroltatására kell több energia. Ezt gyakorlati oktatás során a legcélszerűbb megvalósítani. A legjobb ilyen gyakorlati oktatóhely az, amely semmilyen tekintetben sem utánozza az életet, hanem maga a mindennapi valóság, vagyis ez a hely a jól működő zöldenergiához termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozás, amelynek tulajdonosa vállalkozott arra, hogy részt vesz a képzésben. Az oktató vállalkozások kijelölése pályázat útján történik. A szakoktatási intézmény igazgatójából és a helyi zöldenergiához termelők, szolgáltatók és hasznosítók 1-1 képviselőjéből, valamint a területi ZETA tanácsadóból álló bizottság dönti el, hogy a pályázók közül, kinek adja a gyakorlati oktatás lehetőségét. A pályázatot háromévenként megismétlik, hogy újabb vállalkozók is bekerülhessenek, az elfáradtak pedig letehessék ezt a kötelességet.

8. ábra

A gyakorlati oktatást végző és a bemutató zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozások kiválasztása

Az oktató vállalkozások egy része lehet a bemutató üzem is, de az egybeesés nem általános, mert a bemutató üzemre is pályázni kell, az elbírálás hasonló az előbbiekhöz.

A zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók ismeretkészletének konkrét szükségletehöz igazodó kiépítése/átépítése történhet **tanfolyamon**. Azonban ez lesz a ritkább eset. Történhet a lakóhelyén csoportos és főként esti, vagy munkaszüneti napon folyó tanfolyammal, ill. egyszeri előadással és annak írásos kiegészítésével. A közvetlenül megtérülő ismeretekért, vagy szolgáltatásokért a ZETA külön díjat számolhat fel.

A ZETA tanácsot ad a már működő zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozások **fejlesztéséhez**. Bankokkal való előzetes egyeztetés után üzleti tervet készít a zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató, hasznosító számára, ennek alapján hitelajánlatot készít; a bankokkal való kapcsolatteremtésben személyesen (is) közreműködik. A ZETA tanácsadási tevékenysége kiterjed nemcsak a vállalkozások létrehozására, de a működés **információ és tudásszükségletének** biztosítására is. A ZETA tanácsadói tudáskészletének korszerűsítésére, a rendszeres továbbképzés mellett a személyes megjelenést helyettesítő más módszerek is alkalmazandók (írásos és elektronikus információtovábbítás).

A **tanácsadás stílusát** meghatározza, hogy hierarchiák helyett, a mellérendeltségben testet öltő partnerség, az adok-veszek tiszta viszonyai fognak érvényesülni. A zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító a tanácsadási szolgáltatás **vevője**, következésképp ő van a **rendelkező** és a választó pozíciójában. Természetesen ez nem jelentheti akadályát annak, hogy őket kulturált módon befolyásolja a tanácsadó. Ennek során más zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók jó példáját is kamatoztatni fogja a ZETA.

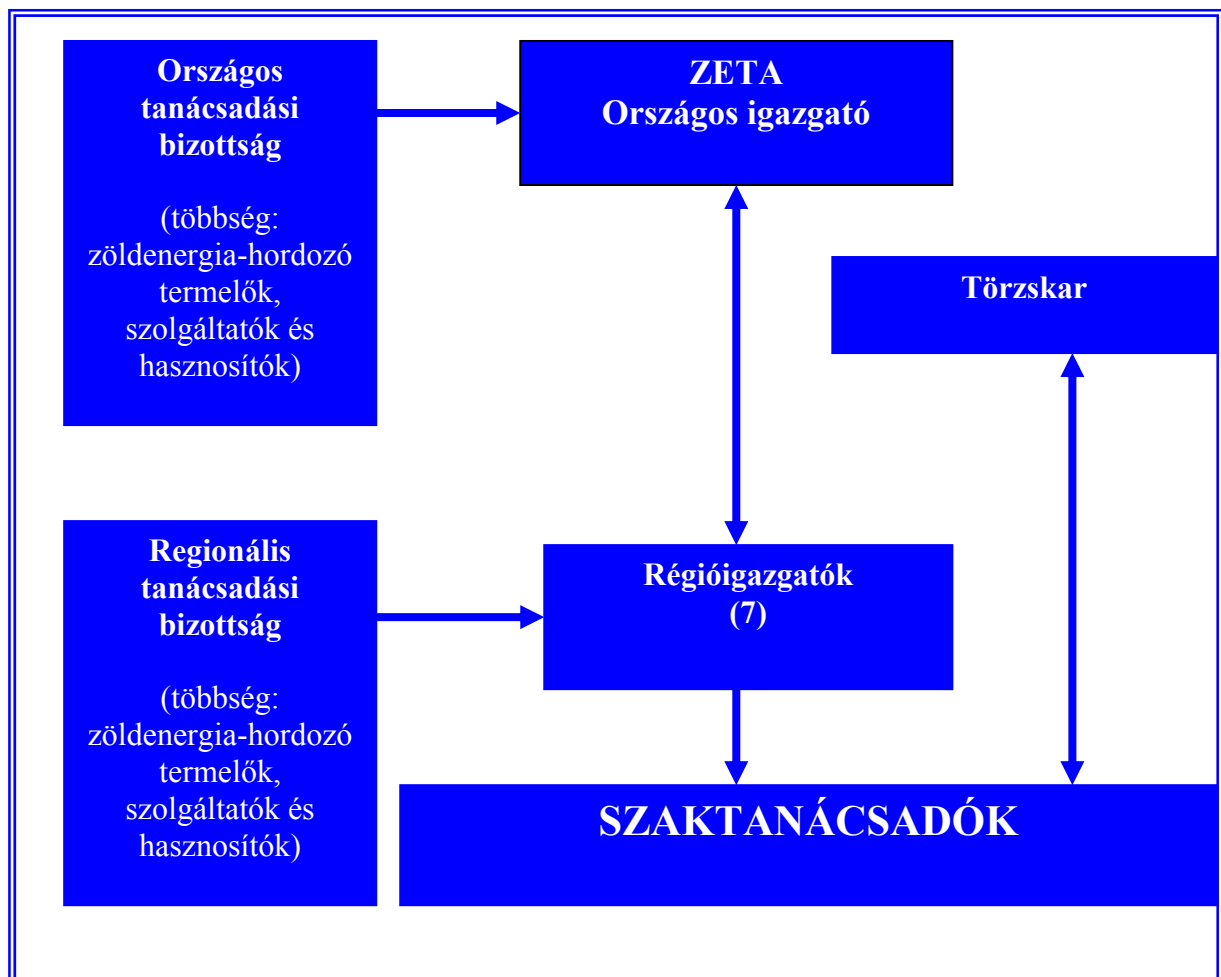
Alapelv: a zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosítóhoz kell vinni a tudást és információt. A jó tanácsadás az eredményes zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói gazdálkodás kovásza.

2.13. A ZETA szervezete és irányítási modellje

A ZETA operatív irányítási modelljét a következő ábra szemlélteti.

9. ábra

A ZETA operatív irányítási modellje

Az ábrából jól kivehető, a „**lapos**” szervezetre való törekvés, aminek az információáramlás rövidítő hatáson kívül az irányító/közvetlen tanácsadó arány kedvező volta is következménye. Vizsgáljuk meg, hogy ebben a rendszerben a zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító hány szaktanácsadóval tartja a **személyes kapcsolatot**? Főként egyel, aki az általa folytatott, vagy megkezdeni tervezett tevékenység főprofiljában szakértő tanácsadó. Ezen kívül eseti gondok, feladatok megoldása érdekében általában még 1–3 tanácsadó jöhet

számításba, akikkel azonban jellemzően a saját állandó tanácsadója segítségével veszi fel a zöldenergiához termelő, szolgáltató és hasznosító a kapcsolatot.

2.14. A ZETA információs forrásai

A tanácsadás éltető eleme a legújabb hazai és nemzetközi kutatási eredmények ismerete, feldolgozása, és továbbítása. Persze azzal a megszorítással, hogy csak az adaptált és az adott körzetben ki is próbált eljárások, módszerek, eszközök, anyagok ajánlhatók a ZETA részéről a zöldenergiához termelőknek, szolgáltatóknak és hasznosítóknak. Mert ez **független, nem kereskedelmi érdekű, hanem zöldenergiához termelői, szolgáltatói, hasznosítói érdekű tanácsadás**, amelyet az állam támogat.

A ZETA mellett a zöldenergiához termelő, szolgáltató és hasznosító jellemzően három forráscsoportból szerez információt:

- a tömegtájékoztatásból, szakmai lapokból, szakkönyvekből,
- az ellátó és a termékeket megvásárló kereskedelem szaktanácsaiból,
- nyereségérdekeltektől, speciális tanácsadóktól.

Ebből a szempontból vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az információáramlás mindig legalább kétirányú: a zöldenergiához termelőkhöz, szolgáltatókhoz és hasznosítókhöz a tanácsadókon keresztül és a zöldenergiához termelőktől, szolgáltatóktól és hasznosítóktól a tanácsadáson keresztül a tanácsadási központokhoz, a kutatóintézetekhez, egyetemekhez és iskolákhoz, állami irányításhoz.

A ZETA törzskara főként a zöldenergiához termelőktől, szolgáltatóktól és hasznosítóktól, a szállítóktól, a vevőktől, a minisztériumoktól, a területfejlesztésért felelős szervektől, a különböző szintű önkormányzatoktól, az EU-tól, az egyetemektől, a főiskoláktól, a szakiskoláktól és a kutatóintézetektől kapja az információt.

Ezeket feldolgozva továbbítja a tanácsadóknak, akik azokat a zöldenergiához termelőknak, szolgáltatóknak és hasznosítóknak adják tovább. A tanácsadók számára az információt, új tudást átadhatja a hazai vagy külföldi oktató, kutató, ezen kívül átadhatja a ZETA törzskari szakembere. Indokolt Zöldenergia névvel egy havilap indítása, ennek kiadója a ZETA, szerkesztője a törzskar. A lap főként elektronikus úton kerül terjesztésre. A videofilmek és filmek készítése, kölcsönzése szintén a ZETA feladata lesz.

Különös jelentőséget kap a távoktatás alkalmazása a legújabb információk átadásában és elsajátításában. A felsorolt médiák **távoktatási** hatáskörét növeli meg a tanácsadókkal való személyes konzultáció lehetősége; történjen ez akár négy szemközti, akár csoportos eszmecsere keretében.

Fontos szerep vár az újraéledt városi, községi újságokra, a helyi televíziókra, (köztük a kábeltelevíziókra) és a helyi rádióadókra. Amíg az országos média a mindenkit egyaránt érdeklő információkat közvetíti, addig a helyiek a tájegységeknek, vagy akár csak egy városnak és környékének konkrét teendőit, lehetőségeit, rendezvényeit, közös akcióit szervezik. Itt már nem általában történik a szakmai ajánlás, hanem teljesen konkrétan.

A helyi média a közvetlen visszacsatolásra is lehetőséget ad. Nemcsak a tanácsadók, vagy a kutatók mondhatják el ajánlataikat, konkrét tanácsaikat, de a zöldenergiához termelők, szolgáltatók és hasznosítók is hozzátehetik speciális tapasztalataikat, sőt az is hasznos lehet, ha esetleg vitatják az elméleti szakemberek által előadottakat. Mind az országos, mind a helyi rádiók, televíziók ilyen műsorokat tartalmazó adásidejét a zöldenergiához termelők, szolgáltatók és hasznosítók időbeosztásához kell igazítani. A műsorszórás időpontja és a műsor tartalma a zöldenergiához termelők, szolgáltatók és hasznosítók körében végzett közvélemény-kutatás után állítható össze azzal az eséllyel, hogy valóban elérhesse célját. A sugárzás naponta, vagy hetente azonos időpontban történő ismétlésére is fontos ügyelni.

A helyi rádióban és a helyi **TV**-ben adott **tanácsadási műsorokat** ajánlatos négy típusba sorolni:

- zöldenergiahordozó termelési, szolgáltatási és hasznosítási hírek,
- aktuális szakértői tanácsok,
- a termelők/vállalkozók problémái és azok megoldása,
- interjú az új eljárásokat eredményesen alkalmazókkal tapasztalataikról.

A tanácsadók információs bázisa a felsoroltakon kívül a kutatóintézetek kísérleti és kutatási eredményei, a **tanulmányutak**, a saját tapasztalat és a saját kutatás, kísérlet.

A ZETA ezen kívül zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói és hasznosítói **találkozókat** is szervez, ezzel is ösztönözve azt, hogy azok egymástól is tanuljanak.

2.15. A ZETA Tanácsadási módszerei

A ZETA-nak mindenekelőtt az egymás mellé rendeltség állapotában megvalósítandó eredményes tudás és információ közvetítését, a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók szelíd befolyásolását kell elsajátíttatni a tanácsadókkal, annak természetességével, hogy a döntést mindig a partner hozza meg.

A tanácsadás, a már kipróbált, bevált ismeretek, a kutatás és a gyakorlat eredményeit ötvözi.

Célja: a jobb, hatékonyabb termeléssel a zöldenergiahordozó termelők szolgáltatók és hasznosítók **jövedelmének növelése**.

Az eredményes, fejlődőképes zöldenergiahordozó termelés, szolgáltatás és hasznosítás alapvető komponensei:

- a támogató nemzetgazdasági miliő,
- a piaci lehetőségeket felismerni és kiaknázni képes, rátermett, elhivatott, motivált, stressztűrő, jól gazdálkodó, költségérzékeny és képzett zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító;
- a gyakorlatias, magas színvonalú oktatás,
- a zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói érdekű és az általuk által irányított tanácsadás,
- a korszerű, kedvező költségű eszközök, anyagok alkalmazása,
- a jövőt megalapozó kutatás.

A ZETA **független szervezet**, egyetlen zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozást ellátó vagy attól felvásárló cég vagy szervezet érdekeit sem képviseli, hanem mindig arra törekszik, hogy adott termelő, szolgáltató, hasznosító vállalkozásnál az adott problémára vagy kérdésre, a megbízó számára a legjobb megoldást, ill. a legjobb választ adja meg. Ha többek számára hasznosítható megoldás születik, akkor azt a kommunikációs csatornákon keresztül ismertetik a többi zöldenergiahordozó termelővel is.

Mindenekelőtt foglaljuk össze a tanácsadás tartalmát, módszerét alapvetően befolyásoló tényezőket. Ezt mutatjuk be a következő ábrán.

10. ábra A ZETA tanácsadás tartalmát, és módszereit alánvetően befolyásoló tényezők

A tanácsadási módszereknek azt a célt kell szolgálniuk, hogy zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító valamint a tanácsadó az **üzleti terv, az éves terv és az operatív terv minél kevesebbszer** kényszerüljön „**tűzoltást**” végezni. Ennek elérésére alkalmas elkészítése és alkalmazása, megvalósítása. Pótolhatatlanok a technológiai leírások és tervek. A gazdálkodás egészét tükrözi az éves pénzügyi terv, lehetőleg negyedévre tagolt felépítésben, sőt nagyobb vállalkozásban havi, heti pénzügyi tervvel és méréssel. A pénzügyi terv fontos része a hitelterv. Hasonlóan fontos az **elő- és utókalkulációk** rendszeres elvégzése. Az éves mérleg és adóbevallás az egész éves munka eredményét és a kötelezettségeket mutatja meg. Hosszabb távra szól a termelési szerkezet kialakítására és/vagy váltására készített fejlesztési terv.

A tíz éves időintervallumot felölelő **fejlesztési terv** készítésével a tanácsadó és a zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító kifejezetten a **stratégiai lehetőségeket** törekszik felmérni. A felsoroltaknak közös jellemzője, hogy messzemenően támaszkodnak a ZETA számítógépes adatbázisára és szoftvereire, valamint a zöldenergiahordozó termelővel, szolgáltatóval és hasznosítóval megvalósítandó folyamatos konzultációra. Természetesen a döntés, mint mindig itt is a tanácsadó parneréé.

A tanácsadási módszerek sokfélék lehetnek. Mindig azok legjobb változatát kell alkalmazni, ami adott helyen, adott zöldenergiahordozó termelőnél, szolgáltatónál és hasznosítóval a legjobb eredményt hozhatja. Itt most a legfontosabb módszereket említjük meg.

2.15.1. Egyéni tanácsadási módszerek

- üzem-, ill. farmlátogatás,
- telefonon át,
- írásbeli / e-mail vagy levél/,
- számítógéppel támogatott vállalkozáselemzés,
- videó,
- tömegkommunikációs eszközök /TV, rádió, újság, folyóirat/,
- a tanácsadó szolgálat által kiadott időszakos vagy eseti kiadvány,
- oktató mintavállalkozásnál folytatott munka.

A nyomtatott, és/vagy a drótpostán küldött információtovábbításnak, köztük a sajtónak előnye az, hogy újra elővehető, így a pontatlan emlékezés okozta gond kiküszöbölhető. A rádió- és televízióadás esetén **fontos az ismétlés**, noha ma már minden háztartásban van a rögzítést szolgáló magnetofon, és videórekorder is. A tanácsadási módszerek közül kiemeljük a videót, amely sok előnyt hordoz.

A video előnyei

- sokszori ismételhetőség, ami a tanulási folyamatot segíti,
- meg lehet takarítani az utazási költséget és az utazással, ill. a bemutatón töltött időt,
- a valaha volt filmvetítéshez képest sokkal egyszerűbb a készülék kezelése és az előkészület,
- a tanácsadó hordozhatja a készüléket háztól házig, tanfolyamtól tanfolyamig.

Hozzá kell tennünk azonban azt, hogy noha meggyőző ereje megközelíti a személyes tapasztalat szerzését, de nem éri el éppen ezért nem is helyettesítheti azt.

2.15.2. Csoportos tanácsadási módszerek

- tömegkommunikációs eszközök /TV, rádió, újság, folyóirat/,
- írásbeli /csoportos e-mail, szórólap/,
- tanfolyam,
- előadás,
- kiállítás,
- bemutatók és bemutató üzemek látogatása,
- tanulmányi kirándulás,
- film,
- videó,
- zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító csoportgyűlés, ahol a tanácsadó a karmester,
- szakértői vita,
- bizottság,
- kísérlet megtekintése,
- családi találkozó,
- helyi lapban megjelentetett tanácsadói levél.

A **kiállítás és a bemutató**, mint a csoportos tanácsadás két válfaja között alapvető hatékonyságbeli különbség van az utóbbi javára. Arra kell tehát törekedni, hogy a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók működés közben szemlélhessék meg a módszereket és az eszközöket. Ugyanilyen fontos az is, hogy mindig legyen a bemutató végén lehetőség a felmerült kérdések és aggályok tisztázására.

2.15.3. A műszaki tanácsadás

A műszaki tanácsadás **célja** a technológiai, logisztikai, termékfejlesztési feladatok megoldásának elősegítése.

Figyelembe kell venni, hogy a műszaki tanácsadás:

- rendkívüli bonyolultságú feladat
- több szakma és technológia összehangolását követeli meg
- több száz műszaki/szolgáltatási termék kaphat szerepet benne
- az erre vonatkozó igényt a ZETA három alapvető forrásból elégítheti ki
 - saját szakemberek
 - szerződött nyugdíjas specialistákkal
 - külső szakemberekkel eseti megbízás alapján.
(felsőoktatás, kutatóintézetek, sikeres mérnökök).

A saját szakemberek azok közül a tanácsadók közül kerülnek ki, akik **műszaki végzettséggel** és az adott szakterületen szerzett gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek. A ZETA-n belül olyan adatbank fog működni, amely az erre vonatkozó részletes információkat tartalmazza. Így lehetővé válik az, hogy például egy Sárváron lakó, ott tanácsadást végző mérnök adott speciális műszaki-fejlesztési témában egy mátészalkai zöldenergiahordozó termelőnek adjon eseti műszaki jellegű tanácsokat.

A nyugdíjas szakemberek bevonása műszaki tanácsadóként különösen fontos lehetőség, hiszen olyan nagy tapasztalatú szakember rétegről van szó, amelynek jellemzője a nyugdíjba vonulás ellenére az, hogy nem lankadó érdeklődést tanúsítanak a legújabb műszaki kutatási eredmények és megoldások iránt. Ez az a szakembertípus, amely nem tud leállni, úgyszólván

naprakészen követi a szakirodalmi közleményeket, érdeklődése a világ és főként a szakma iránt változatlanul és töretlenül fennáll. Ők azok az emberek, akik tudják: az örömmel végzett munka a legjobb konzerválószer. Azt gondoljuk, nem véletlen, hogy abban a Japánban élnek legtovább az emberek, ahol a legtöbbet dolgoznak. Ehhez persze hozzájárul egy különös optimista életszemlélet és az-az egymást támogató mentalitás, amely képes megsokszorozni az erőket. Egyetlen ország sem lehet olyan gazdag, hogy erről a felhalmozott tudáskészletről és az ezzel társuló tettei készségről lemondhasson. Nemcsak a ZETA-nak fontos a **nyugdíjas szakemberek alkalmazása**, de legalább annyira fontos azok számára is, akiket erre a célra a ZETA esetenként fölker. Az ilyen szakemberek eseti alkalmazását is olyan nyilvántartási rendszernek kell megalapoznia, amelyet a ZETA megalapítását követő féléven belül hoznak létre. Ez kiterjed az egész ország területére, sőt a szomszédos országokra, ill. az EU-ra is. A nyugdíjas specialistákkal együttműködési szerződést kell kötni, amelyben a szolgáltatási díjnak legalább a fele a zöldenergiahordozó termelőnél, szolgáltatónál és hasznosítónál a műszaki tanácsadás következtében létrejövő árbevétel növekedésétől és/vagy nyereség növekedésétől függ.

Azokon a területeken, ahol saját és nyugdíjas szakemberekkel, nem oldható meg a műszaki tanácsadás, ott külső szakembereket kell igénybe venni, akik elsősorban a felsőoktatásból, kutató intézetekből, ill. a sikeres mérnökök közül kerülhet ki. Az ezzel kapcsolatos munkának is alapja az ide tartozó szakember állomány részletes föltárása, annak kikutatása, hogy kívánnak-e együttműködni a ZETA-val, és ha igen, akkor velük olyan együttműködési szerződés létrehozása, amely lehetővé teszi az eseti alkalmazást. Díjazásuk szintén legalább 50%-ban a szaktanácsolt zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozásnál létrejövő többlet árbevétel és/vagy többletnyereség függvénye.

A jellemzett három szakembercsoport fontos szerepet fog vállalni az egy-egy szakmához, szakmacsoporthoz tartozó zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító vállalkozói kör kistérségenkénti, régióenkénti rendszeres képzésében, továbbképzésében

A műszaki tanácsadók esetében is szükség van arra, hogy a körültekintően megvalósított felvétel és szerződéskötés mellett legalább háromévente szakmai vizsgán mérassék meg azt, hogy a felkészültségük színvonala továbbra is kielégíti a zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói és hasznosítói igényeket.

A következő ábrán mutatjuk be a **műszaki tanácsadás tartalmát**. Ez három fő területre irányul:

- technológia,
- logisztika,
- termékfejlesztés.

ZETA műszaki tanácsadás tartalma

- **Technológiai felülvizsgálat (audit)**
- **Technológiatervezés**
- **Technológiakorszerűsítési, ésszerűsítési javaslat**
- **Technológia beszerzési információk, javaslatok**
- **Anyagmozgatás korszerűsítési javaslat**
- **Logisztikai ésszerűsítési javaslat**
- **Termékfejlesztési javaslat**

A tartósan eredményes zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói és hasznosítói működés feltétele, hogy ezek a **területek egymással összhangban fejlődjenek**. Akkor is ezt a célt kell követni, ha tudjuk a hazai tőkeszegény viszonyok között szinte kivételnek számít a harmonikus fejlesztés. Azonban arányos fejlesztéssel lehet csak tartósan versenyben maradni, tehát erre kell törekednie a zöldenergiahordozó termelőknek, szolgáltatóknak, hasznosítóknak egyaránt.

2.15.4. A távoktatás előnyei

Ha összevetjük a **személyes részvételt kívánó képzést**, továbbképzést a távoktatással, akkor azt az eredményt kapjuk, hogy amíg egy átlagos tanfolyami képzésnél 2–3 óra előadásra 4–6 óra oda-vissza utazás, várakozás, szünet jut és ezzel **30%-os időkihasználás** is alig érhető el, addig távoktatás esetén ez akár a 100%-ot is megközelítheti. A ZETA a tananyagtervezést, a szoftver és hardver közös beszerzést is elvégzi annak érdekében, hogy túlnyomórészt a személyes részvételt meg nem kívánó képzési, továbbképzési formák valósuljanak meg. A személyes részvételre is szükség van az egyes tanfolyamok lezárásakor, amikor is eszmecserére, a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók közötti ismerkedésre, tapasztalatcserére is mód nyílik. A személyes részvétellel megvalósuló **továbbképzések helyszínei** lehetnek a **teleházak, a művelődési házak, a közép- vagy felsőfokú oktatási intézmények**.

2.15.5. A tapasztalatátadás és tapasztalatcsere helyei

- o helyi iparoskör, egyesület,
- o helyi művelődési ház,
- o helyi iskola,
- o legközelebbi szakiskola,
- o legközelebbi szakközépiskola,
- o legközelebbi főiskola,
- o legközelebbi egyetem,
- o legközelebbi kutatóintézet,
- o mintaüzem, kísérleti üzem,
- o a szomszéd zöldenergia ültevénye, szolgáltató-, energiatermelő üzeme.

Itt térünk ki a tanácsadás és az oktatás közötti azonosságokra és különbözőségekre. A tanácsadás úgy is felfogható, mint egyéni vagy csoportos oktatás, ám azzal a lényegbe vágó különbséggel, hogy a tanácsot fogadó állandó döntési szituációban él, a kapott információ felhasználásával kapcsolatban. Az egyik serpenyőbe a szokott módszer, **az addig alkalmazott termelési tényező feladásából eredő kockázat** kerül, míg a másik serpenyőbe az **új alkalmazás elmaradása esetén kieső haszon**.

Az oktatás úgy is definiálható, mint nagyobb hallgatóságához szóló tanácsadás. Az oktatás többnyire a fiatalokhoz, a tanács pedig túlnyomórészt a felnőttekhez szól.

A tanácsadás gyakorlati és konkrét, az oktatás általánosabb és elméletibb, főként a megértést lehetővé tevő ismeretek megszerzését szolgálja. A tanácsadás főként iskolán kívüli konkrét ismeretszerzés, míg az oktatás főként iskolában folyó, nem csak konkrét ismeretszerzés.

2.16. A tanácstól a döntésen át az adaptálásig

Hogyan jut el a tanácsot kérő zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító a döntésig, vagyis az adaptálásig? Ennek 5 lépcsős modelljét vázoljuk itt fel.

12. ábra

Az adaptálás öt lépcsős modellje

A szaktanácsadó hatása	A reakciója
1. Információszerzés és érdeklődés felkeltése a tömegkommunikációs média által	felfigyelés
2. Véleményformálás csoporttanáccsal vagy szórólappal	érdeklődés
3. Elhatározás megszületik egyéni vagy csoportos tanácsadás során, ill. bemutatón	értékelés
4. Az új módszer, eszköz vagy anyag kipróbálása, majd egyéni vagy csoportos konzultáció	próbálkozás
5. Az új módszer alkalmazása üzemszerűen	adaptálás

A mindennapi kihívásokkal birkózó zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító több szempontból is hátrányos helyzetben van az újdonságok megismerésével, átvételével és alkalmazásával kapcsolatban. Nem csupán az a gond, hogy állandó időzavar jellemzi a működését és emiatt nincs elegendő ideje az újdonságok felderítésére, értékelésre, kipróbálására, de az is, hogy hazai viszonyok között a tőkeszegénység miatt, a szükséges külső források megszerzése tovább növeli időzavarát. E gondok enyhítésében is komoly szerepe van a hatékony tanácsadásnak, hiszen nemcsak az információk megszerzését, feldolgozását, de a szükséges többletforrások eléréséhez megkívánt elemzési munkában is segítenie kell. A ZETA ezt is fontos feladatának tekinti.

Az új módszerek, eljárások átvételében és eredményes alkalmazásában fontos szerep jut a **mintavállalkozásoknak** és **bemutató üzemeknek**, amelyek pótolhatatlan szerepet játszanak a tanácsadásban. Ezek egy-egy körzet átlagos viszonyai közt működő, de az **átlagnál tartósan és sokkal eredményesebb üzemek**, amelyek tulajdonosai átlag feletti feladatokat vállalnak a bemutatással és ezért részletesebb, több tanácsadásban, valamint állami támogatásban részesülnek. Az ilyen vállalkozást működtető zöldenergiahordozó termelő, szolgáltató és hasznosító részletes szakmai és számviteli feljegyzéseket készít, amelyek alkalmasak arra, hogy a szomszédok, ill. a látogatók meggyőződjenek az ajánlott új eljárás vagy termelési tényező előnyeiről, vagyis a gazdálkodás nyereséget növelő voltáról.

3. A ZETA finanszírozása

A ZETA-t az új, tömeges és hosszú távon nyereséges terület hasznosítási lehetőség, valamint a zöldenergia program regionális fejlesztési hatásai miatt érdemes adóbevételekből, ill. európai uniós alapokból létrehozni.

Már az első évben jelentős Európai Unióból származó forrást lehet bevonnani. A működés első évében, vagyis 2007-ben még a magyar költségvetés és az EU lesz a finanszírozó. A ZETA **önfinanszírozó képessége, működésének második évétől kezdődően fokozatosan alakul ki**, ezt segíti majd a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók számára végzendő **térítési szolgáltatások** egyre kiterjedtebb rendszere. Legkézenfekvőbb ebből a szempontból a könyvelés elvégzése, a hosszú távú fejlesztési tervek elkészítése, valamint a hazai és EU-pályázatok kidolgozása, követése. Ezekon kívül a különböző típusú és szintű erőegyesítések megszervezéséért, a klaszterek létrehozásában való közreműködésért, valamint a konkrét tőkeszerzésért is bevétele származik a szolgálatnak. A ZETA a **piaci árnál 20–25%-kal kisebb tarifáért**, a tanácsadó által elvégzett munkájával szerzi bevételeit. A következő táblázatban jelenítjük meg a finanszírozás megosztásának várható alakulását.

1. táblázat

A ZETA várható finanszírozása 2007–2013 év

Év	Magyar állam (%)	EU-alapok (%)	Saját bevétel (%)
2007	40	60	0
2008	36	60	4
2009	30	60	10
2010	25	60	15
2011	20	60	20
2012	20	55	25
2013	15	50	35

Amint a táblázatból látható a ZETA 2013-ban érheti el a 35%-os arányt, saját bevétel tekintetében. Ez azonban igen komoly erőfeszítéseket és összehangolt munkát igényel.

4. Kockázati tényezők és azok kezelése

A legnagyobb kockázatot az **uralmi beidegződések szolgáltatói hozzáállással való felváltásának sikere** jelenti. Ugyanis Magyarországon vérszegény a hagyománya az **azonos rangúak közötti tiszta szolgálati viszonyoknak**, csupán a függőségben, kiszolgáltatottságban létrejövő szolgálatnak van túlságosan is „fejlett” hagyománya. Ennek a kockázatnak a kezelésére már a leendő vezetők és tanácsadók **kiválasztásánál** nagy hangsúlyt kell fektetni, nem kell beengedni a rendszerbe, és, ha mégis bekerül, akkor később ki kell szűrni azokat a vezetőket, ill. munkatársakat, akik nem felelnek meg ennek az alapvető követelménynek. További lehetőség a képzés, továbbképzés, vezetői ellenőrzés során érvényesítendő **szigorú követelményrendszer** alkalmazása ezen a téren is. Az itt leírt kockázat csökkentését alapvető módon szolgálja az országos, a régiós tanácsadási szinthez rendelt **tanácsadási bizottságok** rendszere, amelyek minősítik a vezetők és tanácsadók munkáját oly mértékig, hogy jóváhagyási joguk van a bérükre, ill. jutalmazásukra vonatkozóan.

Kockázatot jelent a történelmi hagyományokban gyökerező **alacsony szintű együttműködési készség**. Ennek kezelésére fel kell tárnai adott helyen, adott időpontban a konkrét okokat és ennek alapján kell meghatározni a kezelési módot. Ennek a kockázatnak a kezelésére alkalmas az együttműködési készség **tudatos fejlesztése**.

Kockázati tényező a ZETA és a zöldenergiahordozó termelők és a szolgáltatók illetve a hasznosítók között kötendő eseti **szerződések kölcsönös tiszteletben tartása** terén is van. Hiszen a szerződéses, ill. kooperációs fegyelem csorbulása megghiúsíthatja a célok megvalósítását.

Ennek kivédésére meg kell valósítani azt, hogy az eseti megállapodások, kooperációk **előkészítése alapos** legyen, a létrejövő megállapodások pedig körültekintőek és egyértelműek legyenek.

Mivel az egész vidéki Magyarország jövőjét befolyásoló programról van szó, ezért a szükséges források megszerzésének késedelme vagy részleges hiánya veszélyeztetheti a ZETA hatékony működését.

Ennek kezelésére olyan forrásösszetételt dolgoztunk ki, amely felhasználja az EU-támogatásokat és a magyar állami támogatásokat, figyelembe veszi a saját bevételeket, a hazai hitelintézeti forrásokat. Természetes, hogy a **forrásszerzés nem egyszeri művelet**, hanem azt folyamatosan a tevékenység homlokterében kell tartani. Az ezzel kapcsolatos kockázat kezelésére állandóan kutatni kell a meglévő források mellett a lehetséges újabbakat és azok megszerzésére a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Kockázati tényező a ZETA működése során a beszerzési, értékesítési piacokon a várható alapvető folyamatok időbeni észlelése és az ahhoz való zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói és hasznosító **alkalmazkodás szellemi támogatása**.

Ennek kezelésére szolgál segítségül a ZETA által e tárgykörben is elvégzett **kutatások**. Ezeknek a kutatásoknak nemcsak az időben észlelésre kell alkalmasnak lenniük, de arra is, hogy a rugalmas reagálásra szellemi muníciót szolgáltatassanak.

Kockázati tényező az, ha nem történik meg a szakítás a magyar rossz hagyománnyal és elmarad a ZETA kiépítésének működtetésének **teljes körű megvalósítása**. Ennek a kockázatnak a kezelésére a választási ciklusokon átnyúló finanszírozás és a biztosítékok megteremtése ad alapot.

4.1. Zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói csődvédelmi alap

Mindenkinek érdeke, hogy a tartósan életképes zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók létét **ne veszélyeztessék** olyan **átmenetinek** bizonyuló **tényezők**, amelyek a bennük megtestesülő vállalászási tapasztalatot, kultúrát veszni hagyják. Az is közérdek, hogy a bennük működtetett szellemi és anyagi kapacitások minél hosszabb ideig álljanak rendelkezésre. Ezeket a célokat egy zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói és hasznosítói csődvédelmi alap létrehozásával lehet elérni.

A zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói **csődvédelmi alap** **kisegíti**:

- az önhibájukon kívül tartós likviditási válsághelyzetbe került vállalkozásokat,
- a nemzetgazdasági változások következtében átmenetileg ellehetetlenült vállalkozásokat.

A csődvédelmi **alap forrásai**:

- 51%-át a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók fizetik be árbevétel arányosan,
- 40%-át EU-forrásokból,
- 9%-át a magyar kormány befizetéséből.

A csődvédelmi alap **juttatásainak formái**:

- kedvezményes kamatozású áthidaló kölcsön,
- üzleti kamatozású áthidaló kölcsön,
- zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói vagyონrészért cserébe nyújtott pénzbeni juttatás.

Amint az a juttatási formákból látható nem szerepel közöttük egyetlen olyan sem, amely nélkülözne a **visszterhességgel** járó kötelemeket és felelősséget. Ez mind a csődvédelmi alap döntéseit, mind pedig az ezeket elfogadó zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók, hasznosítók esetében fokozott felelősséget kíván meg.

A zöldenergiahordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói csődvédelmi alap a ZETA mellett működő szervezet, amellyel kapcsolatos teendőket a ZETA országos központja látja el. A vele kapcsolatos döntéseket a ZETA kuratóriuma hozza meg, amelyben több mint 50%-os arányban vannak képviseltetve a zöldenergiahordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók. A szükséges döntésekhez minden információ rendelkezésre áll a ZETA-n belül, hiszen eredményes működést feltételezve, itt állnak rendelkezésre teljes körben azok az információk, amelyek a hatékony csődvédelemhez szükségesek.

5. A ZETA létrehozása előtti és utáni helyzet jellemzői

A következő ábrán mutatjuk be azt, hogy milyen változásokat hozhat a ZETA működése a zöldenergiahordozó termelőknél, szolgáltatóknál és hasznosítóknál, ami persze **kihat az egész magyar vidék fejlődésére is**.

13. ábra

A ZETA létrehozása előtti és utáni helyzet jellemzői a zöldenergia hordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók szempontjából szemlélve

ZETA MŰKÖDÉSE ELŐTTI (JELENLEGI) HELYZET

- ⊙ Összerendezetlen a zöldenergia-hordozó termelés, szolgáltatás és hasznosítás szellemi háttere
- ⊙ Kialakulatlan a zöldenergia-hordozó termelő, szolgáltató és hasznosító képzés-továbbképzés
- ⊙ Összehangolatlan a zöldenergia-hordozó termelés, szolgáltatás és hasznosítás kutatás-fejlesztési háttere
- ⊙ Nincs a zöldenergia-hordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók összefogásának hatékony szervezője
- ⊙ A regionális és beszállítói klaszterek szervezésében nem érvényesül a zöldenergia-hordozó termelői érdek
- ⊙ A zöldenergia-hordozó termelői szolgáltatói öntudat kialakulatlan, helyzetük túlságosan a nagyobb gazdasági erejű partnerektől függ
- ⊙ Nem jönnek létre zöldenergia-hordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók közötti kapcsolatokban a lehetséges erőfölletek

HELYZET A ZETA MŰKÖDÉSE IDEJÉN

- ⊙ Összerendezettebb szellemi háttér
- ⊙ Zöldenergia-hordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói hosszú távú érdeknek alárendelt képzés-továbbképzés
- ⊙ Célra vezérelt kutatás-fejlesztés, amely a zöldenergia-hordozó termelők, szolgáltatók és hasznosítók érdekeinek is megfelel
- ⊙ Zöldenergia-hordozó termelői, szolgáltatói, hasznosítói hosszútávú érdeket harmonizáló erőegyesítések szervezése intézményes formában megoldott
- ⊙ A klaszterek szervezésével a **ZETA** révén érvényesül a zöldenergia-hordozó termelők, szolgáltatók érdeke, bekapcsolódása a hálózati gazdaságba
- ⊙ Folyamatos információ áramlás a zöldenergia-hordozó termelők, szolgáltatók, hasznosítók közérzetéről, gazdálkodási helyzetéről a **ZETA**-hoz onnan feldolgozva a döntés-előkészítőkhöz, döntéshozókhöz
- ⊙ Megerősödik a zöldenergia-hordozó termelői, szolgáltatói öntudat, mert összefogásuk révén kevésbé vannak kiszolgáltatva nagyobb partnereiknek
- ⊙ A csődvédelmi alap növeli a gazdálkodás biztonságát, de nem csökkenti a döntésekért viselt felelősséget

Irodalomjegyzék

- **Gergely S. (1989):** Energiaerdő. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest,
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2005):** Heves megye zöldenergia tartalékai és a hasznosítás feltételei. Károly Róbert Főiskola, 2005.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2005):** Heves megye zöldenergia tartalékai és biomassza klasztere. Magyar Mezőgazdaság, 2005. október 5.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2005):** Tüzeléses biomassza termelés és hasznosítás Észak-kelet Magyarországon. Fenntartható energiaellátás. Sárospatak, 2005. október 13.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2005):** A biomassza hőhasznosítási célú előállításának perspektívái. Intézményi Tudományos Nap, Károly Róbert Főiskola, Gyöngyös, 2005. november 11.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2005):** A biomassza energetikai klaszter hatása a regionális fejlődésre. Magyar Regionális Tudományi Társaság, Sopron, 2005. november 24-26.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2006):** Energetikai biomassza stratégia tényezői. Ajka, 2006. március 16.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2006):** Üvegházhatás és a zöld energia termelés, hasznosítás. „A klímapolitika és a klímaváltozás főbb kérdései” című előadás. Környezetpolitikai Fórum, MTA Székház, Budapest, 2006. 09. 14.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2006):** A magyar zöldenergia stratégia alapvető tényezői. „Bioenergia termelési lehetőségek Magyarországon” című előadás. Szeminárium a Balaton Csoport megalakulásának 25. évfordulója alkalmából, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. 09.14.
- **Gergely S. – MTA-Károly Róbert Észak-magyarországi Regionális Kutatócsoport (2007):** Zöldenergia kézikönyv. 214 o. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest
- **Magda S. – Gergely S. (2006):** A magyarországi termőföld hasznosítás átalakítási lehetőségei. Gazdálkodás, Budapest, 2006. 3. 50. évfolyam
- **Vajda Gy.:** Energiaellátás ma és holnap, MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2004
- **International Energy Agency:** Key World Energy Statistics, IEA BOOKS, Paris, France, 2006. 80p.
- **Lengyel I.:** Verseny és területi fejlődés: Térségek versenyképessége Magyarországon. JATEPress, Szeged, 2003. 454p
- **Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.):** Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. Pécs, MTA Regionális Kutatások Központja. 2000. 139p